

ROZHODNUTÍ

ROZHODNUTÍ RADY (EU) 2022/2296

ze dne 21. listopadu 2022

o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 148 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽²⁾,

po konzultaci s Výborem regionů,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Členské státy a Unie mají pracovat na rozvoji koordinované strategie zaměstnanosti, a zejména na podpoře kvalifikace, vzdělání a přizpůsobivosti pracovníků a na zaměření trhů práce na budoucnost a jejich schopnosti reagovat na hospodářské změny, aby dosáhly cílů plné zaměstnanosti a společenského pokroku, vyváženého růstu a vysokého stupně ochrany a zlepšování kvality životního prostředí stanovených v článku 3 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“). Členské státy mají považovat podporu zaměstnanosti za záležitost společného zájmu a koordinovat své odpovídající činnosti v rámci Rady s přihlédnutím k vnitrostátním zvyklostem, které se týkají odpovědnosti sociálních partnerů.
- (2) Unie má bojovat proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci, podporovat sociální spravedlnost a ochranu, rovnost žen a mužů, solidaritu mezi generacemi a ochranu práv dětí, jak je stanoveno v článku 3 Smlouvy o EU. Při vymezování a provádění svých politik a činností má Unie přihlížet k požadavkům spojeným s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, bojem proti chudobě a sociálnímu vyloučení, vysokou úrovní vzdělávání a odborné přípravy a ochranou lidského zdraví, jak je stanoveno v článku 9 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“).
- (3) Unie v souladu se Smlouvou o fungování EU vytvořila a provádí nástroje pro koordinaci politik zaměřené na hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti. V rámci těchto nástrojů tvoří hlavní směry politik zaměstnanosti členských států (dále jen „hlavní směry“) stanovené v příloze tohoto rozhodnutí spolu s hlavními směry hospodářských politik členských států a Unie stanovenými v doporučení Rady (EU) 2015/1184 ⁽⁴⁾ integrované hlavní směry. Jejich cílem je poskytnout vodítka pro provádění politik v členských státech a v Unii a zároveň odrážet vzájemnou provázanost mezi členskými státy. Výsledný soubor koordinovaných evropských a vnitrostátních politik a reforem má vytvořit vhodnou celkovou kombinaci udržitelné hospodářské politiky, politiky zaměstnanosti a sociální politiky, která by měla přinést pozitivní vedlejší účinky pro trhy práce a společnost jako celek a účinně reagovat na dopady pandemie COVID-19, útočné války Ruska proti Ukrajině a na rostoucí životní náklady.

⁽¹⁾ Stanovisko ze dne 18. října 2022 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽²⁾ Stanovisko ze dne 21. září 2022 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Stanovisko ze dne 21. října 2022 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽⁴⁾ Doporučení Rady (EU) 2015/1184 ze dne 14. července 2015 o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Evropské unie (Úř. věst. L 192, 18.7.2015, s. 27).

- (4) V zájmu posílení hospodářského a sociálního pokroku, usnadnění ekologické a digitální transformace a dosažení inkluzivních, konkurenceschopných a odolných trhů práce v Unii by členské státy měly podporovat kvalitní vzdělávání, odbornou přípravu, prohlubování dovedností a změnu kvalifikace, jakož i celoživotní učení, odborné vzdělávání a přípravu se zaměřením na budoucnost a lepší kariérní příležitosti posílením vazeb mezi vzdělávacím systémem a trhem práce a uznáváním dovedností, znalostí a kompetencí získaných prostřednictvím neformálního a informálního učení.
- (5) Hlavní směry politik jsou v souladu s Paktem o stabilitě a růstu, stávajícími právními předpisy Unie a různými iniciativami Unie, včetně směrnice Rady 2001/55/ES⁽⁵⁾, doporučení Rady ze dne 10. března 2014⁽⁶⁾, 15. února 2016⁽⁷⁾, 19. prosince 2016⁽⁸⁾, 15. března 2018⁽⁹⁾, 22. května 2018⁽¹⁰⁾, 22. května 2019⁽¹¹⁾, 8. listopadu 2019⁽¹²⁾, 30. října 2020⁽¹³⁾, 24. listopadu 2020⁽¹⁴⁾, 29. listopadu 2021⁽¹⁵⁾ a 16. června 2022⁽¹⁶⁾, doporučení Komise (EU) 2021/402⁽¹⁷⁾, doporučení Rady (EU) 2021/1004⁽¹⁸⁾, usnesení Rady ze dne 26. února 2021⁽¹⁹⁾, Sdělení Komise ze dne 9. prosince 2021 s názvem „Rozvoj hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku“, rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2316⁽²⁰⁾, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ze dne 19. října 2022 o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii⁽²¹⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorcí rady/nevýkonnými členy správní rady společností kótovaných na burzách a o souvisejících opatřeních.
- (6) Evropský semestr kombinuje jednotlivé nástroje v souhrnném rámci pro integrovanou mnohostrannou koordinaci a dohled nad hospodářskými politikami a politikami zaměstnanosti v rámci Unie. Při sledování cíle environmentální udržitelnosti, produktivity, spravedlnosti a makroekonomické stability začleňuje evropský semestr zásady evropského pilíře sociálních práv a jeho nástroje pro monitorování, srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů, a stanoví podmínky pro intenzivní zapojení sociálních partnerů, občanské společnosti a dalších zúčastněných stran. Podporuje plnění cílů udržitelného rozvoje. Hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti

⁽⁵⁾ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

⁽⁶⁾ Doporučení Rady ze dne 10. března 2014 k rámci kvality stáží (Úř. věst. C 88, 27.3.2014, s. 1).

⁽⁷⁾ Doporučení Rady ze dne 15. února 2016 o začleňování dlouhodobě nezaměstnaných osob na trh práce (Úř. věst. C 67, 20.2.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Doporučení Rady ze dne 19. prosince 2016 o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé (Úř. věst. C 484, 24.12.2016, s. 1).

⁽⁹⁾ Doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu (Úř. věst. C 153, 2.5.2018, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1).

⁽¹¹⁾ Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 4).

⁽¹²⁾ Doporučení Rady ze dne 8. listopadu 2019 o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně (Úř. věst. C 387, 15.11.2019, s. 1).

⁽¹³⁾ Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi (Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Doporučení Rady ze dne 29. listopadu 2021 o metodách kombinovaného učení v zájmu vysoce kvalitního a inkluzivního primárního a sekundárního vzdělávání (Úř. věst. C 504, 14.12.2021, s. 21).

⁽¹⁶⁾ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 10), doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích útcích (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26) a doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 35).

⁽¹⁷⁾ Doporučení Komise (EU) 2021/402 ze dne 4. března 2021 o účinné aktivní podpoře zaměstnanosti po krizi COVID-19 (EASE) (Úř. věst. L 80, 8.3.2021, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

⁽¹⁹⁾ Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) (Úř. věst. C 66, 26.2.2021, s. 1).

⁽²⁰⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2316 ze dne 22. prosince 2021 o Evropském roce mládeže (2022) (Úř. věst. L 462, 28.12.2021, s. 1).

⁽²¹⁾ Úř. věst. L 275, 25.10.2022.

Unie a členských států by měly jít ruku v ruce se spravedlivým přechodem Evropy na klimaticky neutrální, environmentálně udržitelnou a digitální ekonomiku, zlepšovat konkurenceschopnost, zajišťovat přiměřené pracovní podmínky, podporovat inovace, prosazovat sociální spravedlnost, rovné příležitosti a vzestupnou sociálně-ekonomickou konvergenci, jakož i řešit nerovnosti a regionální rozdíly.

- (7) Změna klimatu a jiné výzvy v oblasti životního prostředí, potřeba urychlit energetickou nezávislost, sociálně spravedlivou a řádnou ekologickou transformaci a zajistit otevřenou strategickou autonomii Evropy, globalizace, digitalizace, umělá inteligence, nárůst práce na dálku, ekonomika platform a demografické změny zásadním způsobem proměňují evropské ekonomiky a společnosti. Unie a její členské státy mají proaktivně spolupracovat na účinném řešení tohoto strukturálního vývoje a podle potřeby přizpůsobit stávající systémy a související politiky, a to s ohledem na úzkou provázanost ekonomik a trhů práce členských států. To vyžaduje koordinovaná, ambiciózní a účinná politická opatření jak na úrovni Unie, tak na vnitrostátní úrovni, a současně uznání úlohy sociálních partnerů v souladu se Smlouvou o fungování EU a s ustanoveními Unie, která se týkají správy ekonomických záležitostí, jakož i se zohledněním evropského pilíře sociálních práv. Tato politická opatření by měla zahrnovat podporu udržitelných investic, obnovený závazek provádět v náležitě poslušnosti reformy, které posilují udržitelný hospodářský a inkluzivní růst, tvorbu kvalitních pracovních míst, produktivitu, přiměřené pracovní podmínky, sociální a územní soudržnost, vzestupnou sociálně-ekonomickou konvergenci, odolnost a naplňování fiskální odpovědnosti, a to za podpory stávajících programů financování Unie, zejména Nástroje pro oživení a odolnost zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241⁽²²⁾ a fondů politiky soudržnosti, včetně Evropského sociálního fondu plus zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057⁽²³⁾ a Evropského fondu pro regionální rozvoj, který se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058⁽²⁴⁾, jakož i Fondu pro spravedlivou transformaci zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056⁽²⁵⁾. Politická opatření by měla kombinovat opatření na straně nabídky a poptávky, a to s přihlédnutím k jejich dopadům na hospodářství, životní prostředí, zaměstnanost a sociální situaci.
- (8) Evropský parlament, Rada a Komise vyhlásily evropský pilíř sociálních práv⁽²⁶⁾. Tvoří jej dvacet zásad a práv na podporu dobře fungujících a spravedlivých trhů práce a systémů sociálního zabezpečení, které jsou rozděleny do tří kategorií: rovné příležitosti a přístup na trh práce, spravedlivé pracovní podmínky a sociální ochrana a začleňování. Tyto zásady a práva udávají strategický směr Unie a zajišťují, aby přechod ke klimatické neutralitě a environmentální udržitelnosti, digitální transformace a demografické změny byly sociálně vyvážené a spravedlivé a zachovávaly územní soudržnost. Evropský pilíř sociálních práv se svým doprovodným srovnávacím přehledem sociálních ukazatelů představuje referenční rámec pro monitorování výsledků členských států v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti, pro podporu reforme na státní, regionální a místní úrovni a pro sladění „sociálního aspektu“ a „aspektu trhu“ v současné moderní ekonomice, mimo jiné prosazováním sociální ekonomiky. Dne 4. března 2021 předložila Komise Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv (dále jen „akční plán“) zahrnující ambiciózní, ale realistické hlavní cíle a doplňkové dílčí cíle pro rok 2030 v oblastech zaměstnanosti, dovedností, vzdělávání a snižování chudoby, jakož i revidovaný srovnávací přehled sociálních ukazatelů.
- (9) Dne 8. května 2021 na sociálním summitu v Portu hlavy států a předsedové vlád uznali evropský pilíř sociálních práv za základní prvek oživení a poukázali na to, že jeho provádění podpoří Unii v její snaze o digitální, zelenou a spravedlivou transformaci a přispěje k dosažení vzestupné sociální a hospodářské konvergence i k řešení demografických výzev. Zdůraznili, že sociální rozměr, sociální dialog a aktivní zapojení sociálních partnerů jsou základem vysoce konkurenceschopného sociálně tržního hospodářství. Shledali, že akční plán poskytuje užitečné pokyny pro provádění evropského pilíře sociálních práv, a to i v oblasti zaměstnanosti, dovedností, zdraví a sociální ochrany. Uvítali nové hlavní cíle Unie pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti (nejméně 78 % obyvatelstva ve věku 20–64 let by mělo být zaměstnáno), dovedností (nejméně 60 % všech dospělých osob by se mělo každý rok účastnit odborné přípravy) a snižování chudoby (nejméně o 15 milionů osob včetně pěti milionů dětí) a revidovaný

⁽²²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

⁽²³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21).

⁽²⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 ze dne 24. června 2021 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 60).

⁽²⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1).

⁽²⁶⁾ Interinstitucionální vyhlášení evropského pilíře sociálních práv (Úř. věst. C 428, 13.12.2017, s. 10).

srovnávací přehled sociálních ukazatelů, které pomohou sledovat pokrok při provádění zásad evropského pilíře sociálních práv v rámci koordinace politik v souvislosti s evropským semestrem. Mímoto Portsý sociální závazek vyzývá členské státy, aby si stanovily ambiciózní národní cíle, které by s ohledem na výchozí pozici každé země měly představovat přiměřený příspěvek k dosažení hlavních cílů Unie pro rok 2030. Hlavy států a předsedové vlád v Portu konstatovali, že zatímco se Evropa postupně zotavuje z pandemie COVID-19, bude zapotřebí se přeorientovat z ochrany pracovních míst na jejich vytváření a zkvalitňování, a zdůraznili, že provádění zásad evropského pilíře sociálních práv bude mít klíčový význam pro to, aby se v rámci inkluzivního oživení zajistilo vytváření většího počtu a kvalitnějších pracovních míst pro všechny.

Zdůraznili svůj závazek k jednotě a solidaritě, který rovněž znamená zajištění rovných příležitostí pro všechny a toho, že nikdo nebude opomenut. Potvrdili své odhodlání v souladu se strategickou agendou Evropské rady na období 2019–2024, tedy nadále prohlubovat provádění evropského pilíře sociálních práv na unijní i vnitrostátní úrovni s náležitým ohledem na příslušné pravomoci a zásady subsidiarity a proporcionality. Hlavy států a předsedové vlád rovněž zdůraznili, že je důležité pozorně sledovat – i na nejvyšší úrovni – pokrok dosažený při provádění evropského pilíře sociálních práv a hlavních cílů Unie pro rok 2030.

- (10) V návaznosti na ruskou invazi na Ukrajinu Evropská rada ve svých závěrech ze dne 24. února 2022 odsoudila jednání Ruska, jehož cílem je narušit evropskou a celosvětovou bezpečnost a stabilitu, vyjádřila solidaritu s obyvatelstvem Ukrajiny a důrazně poukázala na porušení mezinárodního práva a zásad Charty Organizace spojených národů. Za stávající situace je s ohledem na rozsáhlý příliv uprchlíků a vysídlených osob nezbytná dočasná ochrana, poskytovaná prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382⁽²⁷⁾, kterým se aktivuje směrnice 2001/55/ES. Osoby vysídlené z Ukrajiny tak mohou požívat harmonizovaných práv v celé Unii, která jim poskytují odpovídající úroveň ochrany. Svou účastí na evropských trzích práce mohou lidé vysídlení z Ukrajiny přispět k posílení ekonomiky Unie a pomoci podpořit svou zemi a její obyvatele. Získané zkušenosti a dovednosti mohou v budoucnu přispět k obnově Ukrajiny. Dětem a nezletilým osobám bez doprovodu zajišťuje dočasná ochrana právo na poručení/opatrovnictví a přístup ke vzdělávání a péči. Členské státy by měly zapojit sociální partnery do koncipování, provádění a hodnocení politických opatření zaměřených na řešení problémů v oblasti zaměstnanosti a dovedností, včetně uznávání kvalifikací, které jsou důsledkem útočné války Ruska proti Ukrajině. Sociální partneři hrají klíčovou roli při zmírňování dopadů války z hlediska zachování zaměstnanosti a výroby.
- (11) Reformy trhu práce, včetně vnitrostátních mechanismů stanovování mezd, by měly respektovat vnitrostátní praxi v oblasti sociálního dialogu a autonomie sociálních partnerů s cílem zajistit spravedlivé mzdy umožňující důstojnou životní úroveň, udržitelný růst a vzestupnou sociálně-ekonomickou konvergenci. Měly by rovněž poskytnout potřebný prostor pro široké posouzení socioekonomických faktorů, včetně zlepšení udržitelnosti, konkurenceschopnosti, inovací, vytváření kvalitních pracovních míst, pracovních podmínek, chudoby pracujících, vzdělávání, odborné přípravy a dovedností, veřejného zdraví a sociálního začleňování, jakož i reálných příjmů. Nástroj pro oživení a odolnost a další fondy Unie v tomto ohledu podporují členské státy při zavádění reforem a investic, které jsou v souladu s prioritami Unie a díky nimž jsou evropské ekonomiky a společnosti udržitelnější, odolnější a lépe připravené na zelenou a digitální transformaci po odeznění pandemie COVID-19. Útočná válka Ruska proti Ukrajině ještě více zhoršila přetrvávající socioekonomické problémy, jež způsobila pandemie COVID-19. Členské státy a Unie by měly i nadále dbát na zmírnění dopadů na sociální oblast, zaměstnanost a hospodářství a na sociální spravedlivost transformace, a to i s ohledem na skutečnost, že větší otevřená strategická autonomie a urychlená zelená transformace pomohou snížit závislost na dovozu energie a dalších strategických produktů a technologií, zejména z Ruska. Zásadní význam má posilování odolnosti a úsilí o vytvoření inkluzivní a odolné společnosti, v níž jsou občané chráněni, jsou schopni předjímat a zvládat změny a mohou se aktivně podílet na životě společnosti a na fungování ekonomiky.

⁽²⁷⁾ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (Úř. věst. L 71, 4.3.2022, s. 1).

Aby bylo možno podpořit přechody na trhu práce, je nutné, aby byl přijat ucelený soubor aktivních politik trhu práce, který by zahrnoval dočasné pobídky k zaměstnávání i k přechodům, jakož i politická opatření zaměřená na dovednosti a lepší služby v oblasti zaměstnanosti, a to i s ohledem na zelenou a digitální transformaci, jak zdůrazňuje doporučení Komise (EU) 2021/402 a doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu. Měly by být podporovány důstojné pracovní podmínky, včetně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, i fyzické a duševní zdraví pracovníků.

- (12) Je třeba řešit diskriminaci ve všech jejích formách, zajistit rovnost žen a mužů a podporovat zaměstnanost mladých lidí. Dále je třeba zajistit rovný přístup a příležitosti pro všechny a snížit chudobu a sociální vyloučení, zejména u dětí, zdravotně postižených osob a Romů, a to zejména zajištěním účinného fungování trhů práce a přiměřených a inkluzivních systémů sociální ochrany, jak je stanoveno v doporučení Rady ze dne 8. listopadu 2019, a odstraněním překážek, které brání inkluzivnímu vzdělávání zaměřenému na budoucnost, odborné přípravě, celoživotnímu vzdělávání a účasti na trhu práce, a to rovněž prostřednictvím investic do předškolního vzdělávání a péče v souladu s evropskou zárukou pro děti, jakož i do digitálních a zelených dovedností. Včasný a rovný přístup k finančně dostupným službám dlouhodobé péče a zdravotní péče, včetně prevence a podpory zdravotní péče, jsou obzvláště důležité také s ohledem na pandemii COVID-19, která začala v roce 2020, a v kontextu stárnoucí společnosti. Ve větším rozsahu by měl být využíván potenciál osob se zdravotním postižením přispívat k hospodářskému růstu a sociálnímu rozvoji. Na pracovních místech v celé Unii se objevují nové hospodářské a obchodní modely a také se mění pracovní právní vztahy. Členské státy by měly zajistit, aby pracovní právní vztahy vyplývající z nových forem práce zachovávaly a posilovaly sociální model Evropy.
- (13) Integrované hlavní směry by měly být základem pro doporučení pro jednotlivé země, která může Rada členskými státy podat. Členské státy mají plně využívat své zdroje REACT-EU zřízené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2221⁽²⁸⁾, které navyšuje fondy politiky soudržnosti na období 2014–2020 a Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD) do roku 2023. Nařízení (EU) 2020/2221 bylo v důsledku současné ukrajinské krize dále doplněno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/562⁽²⁹⁾, jakož i další změnou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060⁽³⁰⁾ týkající se zvýšeného předběžného financování ze zdrojů REACT-EU, a novými jednotkovými náklady s cílem pomoci urychlit integraci osob opouštějících Ukrajinu a vstupujících do Unie, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/613⁽³¹⁾.

Kromě toho by členské státy měly během programového období 2021–2027 plně využívat Evropský sociální fond plus, Evropský fond pro regionální rozvoj, Nástroj pro oživení a odolnost a další fondy Unie, včetně Fondu pro spravedlivou transformaci, jakož i program InvestEU zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523⁽³²⁾, na podporu kvalitních pracovních míst a sociálních investic, boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení za účelem potírání diskriminace, zajištění dostupnosti a prosazování příležitostí pro zvyšování kvalifikace a rekvalifikace pracovní síly, celoživotní učení a vysoce kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu pro všechny, včetně digitální gramotnosti a dovedností, s cílem vybavit je znalostmi a kvalifikací potřebnou pro digitální a zelenou ekonomiku. Členské státy mají rovněž plně využívat Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc

⁽²⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2221 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o dodatečné zdroje a prováděcí opatření na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19 a jejími sociálními dopady a při přípravě zeleného, digitálního a odolného oživení hospodářství (REACT-EU) (Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 30).

⁽²⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/562 ze dne 6. dubna 2022, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 223/2014, pokud jde o Akci v rámci politiky soudržnosti na podporu uprchlíků v Evropě (CARE) (Úř. věst. L 109, 8.4.2022, s. 1).

⁽³⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

⁽³¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/613 ze dne 12. dubna 2022, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 223/2014, pokud jde o zvýšené předběžné financování ze zdrojů REACT-EU a stanovení jednotkových nákladů (Úř. věst. L 115, 13.4.2022, s. 38).

⁽³²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí Program InvestEU a mění nařízení (EU) 2015/1017 (Úř. věst. L 107, 26.3.2021, s. 30).

propuštěným pracovníkům zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/691 ⁽³⁾, aby podpořily pracovníky, kteří byli propuštěni v důsledku významných restrukturalizačních událostí, jako je pandemie COVID-19, sociálně-ekonomických transformací, které jsou důsledkem směřování k větší globalizaci, a technologických a environmentálních změn. I když jsou integrované hlavní směry určeny členskými státy a Unii, měly by se provádět ve spolupráci se všemi státními, regionálními a místními orgány, do ních by se měly intenzivně zapojovat parlamenty, jakož i sociální partneři a zástupci občanské společnosti.

- (14) Výbor pro zaměstnanost a Výbor pro sociální ochranu mají v souladu se svými příslušnými mandáty vyplývajícími ze Smlouvy sledovat provádění příslušných politik s ohledem na hlavní směry politik zaměstnanosti. Uvedené výbory a další přípravné orgány Rady zapojené do koordinace hospodářských a sociálních politik by měly úzce spolupracovat. Politický dialog mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí, zejména pokud jde o hlavní směry politik zaměstnanosti členských států, by měl být zachován.
- (15) Byl konzultován Výbor pro sociální ochranu,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Hlavní směry politik zaměstnanosti členských států (dále jen „hlavní směry“) se přijímají ve znění uvedeném v příloze. Tyto hlavní směry jsou součástí integrovaných hlavních směrů.

Článek 2

Členské státy zohlední hlavní směry ve svých politikách zaměstnanosti a programech reform, které jsou předmětem zpráv v souladu s čl. 148 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno členskými státy.

V Bruselu dne 21. listopadu 2022.

*Za Radu
předseda
Z. NEKULA*

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/691 ze dne 28. dubna 2021 o Evropském fondu pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům (EFG) a o zrušení nařízení (EU) č. 1309/2013 (Úř. věst. L 153, 3.5.2021, s. 48).

PŘÍLOHA

Hlavní směr 5: Podpora poptávky po pracovní síle

Členské státy by měly aktivně podporovat udržitelné sociálně tržní hospodářství a usnadňovat a podporovat investice do vytváření kvalitních pracovních míst, a to i s využitím potenciálu spojeného s digitální a zelenou transformací, s ohledem na hlavní cíl Unie pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti. Za tímto účelem by měly omezit překážky, s nimiž se podniky setkávají při najímání pracovníků, podporovat odpovědné podnikání a skutečnou samostatnou výdělečnou činnost, a zejména podporovat vytváření a růst mikropodniků a malých a středních podniků, mimo jiné prostřednictvím přístupu k financování. Členské státy by měly aktivně podporovat rozvoj sociální ekonomiky a plně využít jejího potenciálu, podněcovat sociální inovace a sociální podniky a povzbuzovat ty obchodní modely, které vytvářejí kvalitní pracovní příležitosti a generují sociální výhody především na místní úrovni, zejména v oběhovém hospodářství a v oblastech nejvíce postižených přechodem na zelenou ekonomiku kvůli jejich odvětvové specializaci.

V návaznosti na pandemii COVID-19 by měly dobře navržené režimy zkrácené pracovní doby a podobná opatření rovněž usnadnit a podpořit restrukturalizační procesy, a navíc pokud možno zachovat zaměstnanost, a napomoci tak modernizovat hospodářství, a to i prostřednictvím rozvoje souvisejících dovedností. V zájmu podpory vytváření pracovních míst, usnadnění přechodů v průběhu celého pracovního života a řešení nedostatku pracovních sil a dovedností by se měly zvážít dobře navržené pobídky k zaměstnávání a přechodu i opatření ke zvyšování kvalifikace a k rekvalifikaci, a to i s ohledem na digitální a zelenou transformaci, demografické změny a dopady útočné války Ruska proti Ukrajině.

Zdanění by se mělo přesunout z práce na jiné zdroje, které více podporují zaměstnanost a inkluzivní růst a jsou v souladu s cíli v oblasti klimatu a životního prostředí při zohlednění přerozdělovacího účinku daňového systému a jeho účinků na účast žen na trh práce, a přitom ochraňovat příjmy pro přiměřenou sociální ochranu a výdaje na podporu růstu.

Členské státy, včetně těch se zákonnými minimálními mzdami, by měly podporovat kolektivní vyjednávání za účelem stanovení mezd a zajistit účinné zapojení sociálních partnerů, a to transparentním a předvídatelným způsobem, který umožní přiměřenou schopnost mezd reagovat na vývoj produktivity a podpoří spravedlivé mzdy umožňující důstojnou životní úroveň, přičemž by měla být současně věnována zvláštní pozornost skupinám s nižšími a středními příjmy s cílem posílit vzestupnou sociálně-ekonomickou konvergenci. Mechanismy stanovování mezd by měly zohledňovat sociálně-ekonomické podmínky, včetně růstu zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a vývoje v jednotlivých regionech a odvětvích. Při respektování vnitrostátních postupů a samostatnosti sociálních partnerů by členské státy a sociální partneři měli zajistit, aby všichni pracovníci měli přiměřené mzdy díky tomu, že budou moci přímo nebo nepřímou využívat kolektivních smluv nebo přiměřených zákonných minimálních mezd, a to s ohledem na jejich dopad na konkurenceschopnost, vytváření pracovních míst a chudobu pracujících.

Hlavní směr 6: Zlepšení nabídky práce a přístupu k zaměstnání, celoživotního získávání dovedností a kompetencí

Členské státy by měly v souvislosti s digitální a zelenou transformací, demografickými změnami a útočnou válkou Ruska proti Ukrajině prosazovat udržitelnost, produktivitu, zaměstnatelnost a lidský kapitál a zároveň podporovat obyvatele v tom, aby po celou dobu života získávali dovednosti a kompetence, a reagovat na současné a budoucí potřeby trhu práce s ohledem na hlavní cíl Unie pro rok 2030 v oblasti dovedností. Členské státy by rovněž měly modernizovat své systémy vzdělávání a odborné přípravy a investovat do nich tak, aby tyto systémy poskytovaly vysoce kvalitní a inkluzivní vzdělávání, včetně odborného vzdělávání a přípravy, přístupu k digitálnímu učení, jazykové přípravy (např. v případě uprchlíků, včetně těch z Ukrajiny) a osvojování podnikatelských dovedností. Členské státy by měly společně se sociálními partnery, poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, podniky a dalšími zúčastněnými stranami pracovat na řešení strukturálních nedostatků v systémech vzdělávání a odborné přípravy a zlepšovat kvalitu těchto systémů a jejich relevantnost pro trh práce, rovněž s ohledem na umožnění zelené a digitální transformace, řešení stávajícího nesouladu mezi nabídkou a poptávkou dovedností a předcházení vzniku nových nedostatků, zejména v rámci činností souvisejících s projektem REPowerEU, jako je zavádění obnovitelných zdrojů energie nebo renovace budov.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat výzvám pro učitelské povolání, mimo jiné i investováním do digitálních kompetencí učitelů a školitelů. Systémy vzdělávání a odborné přípravy by měly všechny účastníky vzdělávání vybavit klíčovými kompetencemi včetně základních a digitálních dovedností, jakož i průřezových kompetencí s cílem vytvořit předpoklady pro adaptabilitu a odolnost v průběhu celého života a zároveň zajistit, aby byli učitelé připraveni tyto kompetence u žáků rozvíjet. Členské státy by měly podporovat dospělé v produktivním věku v přístupu k odborné přípravě a posílit pobídky a motivaci jednotlivců k vyhledávání odborné přípravy, případně i prostřednictvím individuálních nároků v oblasti odborné přípravy, jako jsou individuální vzdělávací účty, a zajištěním jejich převoditelnosti během profesních přechodů,

jakož i prostřednictvím spolehlivého systému hodnocení kvality odborné přípravy. Členské státy by měly prozkoumat využívání mikrocertifikátů k podpoře celoživotního vzdělávání a zaměstnatelnosti. Měly by každému umožnit předvídat potřeby trhu práce a lépe se jim přizpůsobit, zejména prostřednictvím průběžné rekvalifikace a prohlubování dovedností a poskytování integrovaného vedení a poradenství, s cílem podpořit vyváženou a spravedlivou transformaci pro všechny, posílit sociální výsledky, řešit nedostatek pracovních sil a nesoulad dovedností, zlepšit celkovou odolnost hospodářství vůči otřesům a usnadnit případné úpravy.

Členské státy by měly podporovat rovné příležitosti pro všechny tím, že budou řešit nerovnosti v systémech vzdělávání a odborné přípravy. Je zejména důležité, aby byl dětem zajištěn přístup k cenově dostupnému a kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči v souladu s evropskou zárukou pro děti. Členské státy by měly zvýšit celkovou úroveň kvalifikace, snížit počet osob, které předčasně ukončují vzdělávání a odbornou přípravu, podpořit přístup ke vzdělávání u dětí ze znevýhodněných skupin a z odlehých oblastí, zvýšit atraktivitu odborného vzdělávání a přípravy, podpořit přístup k terciárnímu vzdělávání a míru jeho dokončení, usnadnit mladým lidem přechod ze vzdělávání do zaměstnání prostřednictvím kvalitních stáží a učňovských příprav, jakož i zvýšit účast dospělých na dalším vzdělávání, zejména účastníků vzdělávání ze znevýhodněných prostředí a osob s nejnižší kvalifikací. S přihlédnutím k novým požadavkům digitálních, zelených a stárnoucích společností by členské státy měly ve svých systémech odborného vzdělávání a přípravy posílit učení se práci, mimo jiné prostřednictvím kvalitní a účinné učňovské přípravy, a zvýšit počet absolventů v oblasti přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky jak na úrovni odborného vzdělávání a přípravy, tak na úrovni terciárního vzdělávání, a to zejména žen. Kromě toho by členské státy měly zvýšit relevanci terciárního vzdělávání a případně výzkumu pro potřeby trhu práce, zlepšit monitorování a předvídaní potřeb v oblasti dovedností, zajistit větší zviditelnění dovedností a srovnatelnost kvalifikací, včetně kvalifikací získaných v zahraničí, a rozšířit příležitosti pro uznávání a ověřování dovedností a kompetencí získaných mimo rámec formálního vzdělávání a odborné přípravy, a to i pro uprchlíky a osoby, jimž byl přiznán status dočasné ochrany. Měly by zlepšit a zvýšit nabídku a využívání flexibilního dalšího odborného vzdělávání a přípravy. Členské státy by rovněž měly podporovat dospělé osoby s nízkou úrovní dovedností a zachovat nebo rozvíjet jejich dlouhodobou zaměstnatelnost tím, želepší přístup ke kvalitním vzdělávacím příležitostem a jejich využívání, a to uplatněním doporučení Rady ze dne 19. prosince 2016 o cestách prohlubování dovedností, včetně posuzování dovedností, nabídky vzdělávání a odborné přípravy, jež bude odpovídat příležitostem na trhu práce, a validace a uznávání získaných dovedností.

Členské státy by měly poskytovat nezaměstnaným a neaktivním osobám účinnou, včasnou, koordinovanou a individuálně uzpůsobenou pomoc založenou na podpoře při hledání zaměstnání, odborné přípravě, rekvalifikaci a přístupu k jiným podpůrným službám, přičemž zvláštní pozornost by měla být věnována zranitelným skupinám a osobám, kterých se zelená a digitální transformace nebo otřesy na trhu práce obzvláště dotýkají. Komplexní strategie, které zahrnují hloubkové individuální posouzení nezaměstnaných osob, by měly být uplatňovány co nejdříve, nejpozději však po 18 měsících nezaměstnanosti, s cílem výrazně snížit dlouhodobou a strukturální nezaměstnanost a předcházet jí. Je třeba i nadále řešit nezaměstnanost mladých lidí a otázku mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a to prostřednictvím prevence předčasných odchodů ze vzdělávání a odborné přípravy a strukturálním zlepšením přechodu ze vzdělávání do zaměstnání, mimo jiné prostřednictvím plného provedení posílené záruky pro mladé lidi, která by měla rovněž podpořit kvalitní pracovní příležitosti pro mladé lidi v období obnovy po pandemii. Kromě toho by členské státy měly zintenzivnit úsilí zejména zdůrazněním nových perspektiv pro budoucnost, jež zelená a digitální transformace nabízí, stejně jako příležitostí, jak odrazit negativní dopad pandemie na mladé lidi.

Členské státy by měly usilovat o odstranění překážek a odrazujících prvků, pokud jde o účast na trhu práce, zejména osob s nízkým příjmem, druhých výdělečně činných osob v domácnosti (což jsou často ženy) a lidí, kteří jsou trhu práce nejdále vzdáleni, včetně osob z rodin migrantů a marginalizovaných Romů, a vytvářet pobídky pro jejich účast. Vzhledem k velkému nedostatku pracovních sil na některých pozicích a v některých odvětvích by členské státy měly usilovat o zvýšení nabídky práce, zejména podporou přiměřených mezd a důstojných pracovních podmínek, jakož i účinnými aktivními politikami trhu práce při respektování úlohy sociálních partnerů. Členské státy by měly rovněž podporovat pracovní prostředí uzpůsobené pro osoby se zdravotním postižením, mimo jiné prostřednictvím cílené finanční podpory a služeb, které jim umožní účast na trhu práce a ve společnosti.

Je třeba řešit rozdíly v zaměstnanosti a odměňování žen a mužů, jakož i genderové stereotypy. Členské státy by měly zajistit rovnost žen a mužů a zvýšenou účast žen na trhu práce, mimo jiné zajištěním rovných příležitostí a kariérního postupu a odstraněním překážek v podobě omezenějšího přístupu žen k vedoucím pozicím na všech úrovních rozhodování, jakož i řešením násilí a obtěžování ve světě práce, což je problematika, jež se týká především žen. Měla by být zajištěna stejná

odměna mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci, jakož i transparentnost odměňování. Mělo by se podporovat sladění pracovního, rodinného a soukromého života žen i mužů, zejména prostřednictvím přístupu k dlouhodobé péči a službám předškolního vzdělávání a péče, jež jsou finančně dostupné a kvalitní. Členské státy by měly zajistit, aby rodiče a další osoby s pečovatelskými povinnostmi mohli využívat vhodného pracovního volna z rodinných důvodů a pružných forem uspořádání práce, aby se dosáhlo vyvážení pracovního, rodinného a soukromého života a podpořilo vyvážené využívání těchto nároků mezi rodiči.

Hlavní směr 7: Zlepšení fungování trhů práce a účinnosti sociálního dialogu

Členské státy by měly společně se sociálními partnery vytvářet spravedlivé, transparentní a předvídatelné pracovní podmínky, aby využily dynamické a produktivní pracovní síly a nových pracovních a podnikatelských modelů, přičemž by měly zajistit rovnováhu práv a povinností. Měly by omezit segmentaci uvnitř trhů práce a předcházet jí, bojovat proti nehlášené práci a zdánlivě samostatné výdělečné činnosti a podporovat přechod na formy pracovního poměru na dobu neurčitou. Pravidla pracovněprávní ochrany, pracovní právo a instituce by měly vytvořit vhodné prostředí pro nábor pracovníků, i zajistit nezbytnou flexibilitu pro zaměstnavatele, aby se mohli rychle přizpůsobovat změnám hospodářské situace, a zároveň chránit pracovní práva a zajistit sociální ochranu, odpovídající úroveň bezpečnosti a zdravé, bezpečné a dobře uzpůsobené pracovní prostředí pro všechny pracovníky. Podpora využívání pružných forem uspořádání práce, jako je práce na dálku, může přispět k vyšší úrovni zaměstnanosti a inkluzivnějším trhům práce v kontextu prostředí po pandemii. Zároveň je důležité zajistit dodržování práv pracovníků, pokud jde o pracovní dobu, pracovní podmínky, duševní zdraví při práci a rovnováhu mezi prací a osobním životem. Mělo by se zamezit pracovněprávním vztahům vedoucím k nejistým pracovním podmínkám, mimo jiné v případě pracovníků platform, zejména těch s nízkou kvalifikací, a to potíráním zneužívání atypických pracovních smluv. Měl by být zajištěn přístup k účinnému, nestrannému řešení sporů a v případě neoprávněného propuštění právo na nápravu, případně včetně přiměřené kompenzace.

Politiky by měly zlepšit a podpořit účast na trhu práce, soulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce a přechody mezi zaměstnáními, a to i ve znevýhodněných regionech. Členské státy by měly účinně aktivovat osoby, které se mohou zapojit, a umožnit jim účast na trhu práce, a to zejména zranitelným skupinám, jako jsou osoby s nižší kvalifikací, zdravotně postižené osoby, osoby z rodin migrantů, včetně osob se statutem dočasné ochrany, a marginalizovaní Romové. Členské státy by měly posílit oblast působnosti a účinnost aktivních politik na trhu práce zlepšením jejich zaměření, dosahu, pokrytí a jejich lepším propojením se sociálními službami, školením a s podporou příjmu pro nezaměstnané osoby při hledání práce, a to na základě práv a povinností těchto osob. Členské státy by měly posílit kapacitu veřejných služeb zaměstnanosti tak, aby tyto služby mohly poskytovat včasnou a individuálně uzpůsobenou pomoc uchazečům o zaměstnání, reagovat na současné a budoucí potřeby trhu práce a zavádět řízení podle výkonnosti, podporované také digitalizací.

Členské státy by měly poskytnout nezaměstnaným přiměřenou podporu v nezaměstnanosti po přiměřenou dobu v souladu s jejich příspěvky a vnitrostátními pravidly způsobilosti. Podpora v nezaměstnanosti by neměla odrazovat od rychlého návratu do zaměstnání a měla by být doplněna aktivními politikami trhu práce.

Měla by být náležitě podporována mobilita studujících a pracovníků s cílem zlepšit jejich dovednosti, zvýšit zaměstnatelnost a využít plného potenciálu evropského trhu práce a zároveň zajistit spravedlivé podmínky pro všechny, kdo vykonávají přeshraniční činnost, a posílit správní spolupráci mezi vnitrostátními správními orgány, pokud jde o mobilní pracovníky, s využitím pomoci Evropského orgánu pro pracovní záležitosti. V případech dočasného uzavření hranic z důvodů týkajících se veřejného zdraví by měla být podporována mobilita pracovníků v kritických povoláních a přeshraničních, sezónních a vyslaných pracovníků.

Členské státy by také měly usilovat o vytvoření vhodných podmínek pro nové formy práce, které by využily jejich potenciál pro tvorbu pracovních míst, a zároveň zajistit, že budou v souladu se stávajícími sociálními právy. Členské státy by proto měly poskytovat poradenství a vodítka týkající se práv a povinností, jež se použijí v kontextu atypických smluv a nových forem práce, jako je práce přes digitální platformy. Sociální partneři mohou v tomto ohledu hrát podstatnou roli a členské státy by je měly podporovat při oslovování a zastupování lidí v atypických pracích a pracích vykonávaných prostřednictvím platform. Členské státy by rovněž měly zvážit poskytování podpory při vymahatelnosti – například pokynů nebo specializovaných školení pro inspektoráty práce – v souvislosti s výzvami plynoucími z nových forem organizace práce, jako je algoritmické řízení, monitorování dat a trvalá nebo dlouhodobá práce na dálku.

Na základě stávajících vnitrostátních postupů a s cílem dosáhnout účinnějšího sociálního dialogu a lepších sociálně-ekonomických výsledků, a to i v krizových obdobích, jako jsou útočná válka Ruska proti Ukrajině a rostoucí životní náklady, by členské státy měly zajistit včasné a smysluplné zapojení sociálních partnerů do koncipování a provádění reforem a politik v oblasti zaměstnanosti, sociálních a případně hospodářských reforem a politik, mimo jiné prostřednictvím podpory pro zvýšení kapacity sociálních partnerů. Členské státy by měly podporovat sociální dialog a kolektivní vyjednávání. Sociální partneři by měli být podporováni ve sjednávání a uzavírání kolektivních smluv v záležitostech, které se jich týkají, přičemž je třeba respektovat jejich samostatnost a právo na kolektivní akce.

V příslušných případech by členské státy na základě stávajících vnitrostátních postupů měly přihlížet k relevantním zkušenostem organizací občanské společnosti v oblasti zaměstnanosti a sociálních otázek.

Hlavní směr 8: Prosazování rovných příležitostí pro všechny, podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě

Členské státy by měly podporovat inkluzivní trhy práce, které jsou otevřené všem, zavedením účinných opatření pro boj proti všem formám diskriminace a na podporu rovných příležitostí pro všechny, a zejména pro skupiny, které jsou na trhu práce zastoupeny nedostatečně, s řádným zřetelem k regionálnímu a územnímu rozměru. Členské státy by měly zajistit rovné zacházení, pokud jde o zaměstnání, sociální ochranu, zdravotní péči, péči o děti, dlouhodobou péči, vzdělávání a přístup ke zboží a službám, včetně bydlení, bez ohledu na pohlaví, rasový nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci.

Členské státy by měly modernizovat systémy sociální ochrany, aby poskytovaly odpovídající, účinnou, účelnou a udržitelnou sociální ochranu pro všechny a ve všech fázích života a přitom podporovaly sociální začlenění a vzestupnou sociální mobilitu, motivovaly k účasti na trhu práce, podporovaly sociální investice, bojovaly proti chudobě a sociálnímu vyloučení a řešily nerovnosti, mimo jiné vytvořením systémů daní a dávek a posuzováním dopadů politik na distribuci příjmů. Účinnost systémů sociální ochrany se zlepší, pokud budou univerzální přístupy doplněny o přístupy cílené. Modernizace systémů sociální ochrany by se měla rovněž zaměřit na zlepšení jejich odolnosti vůči mnohostranným výzvám. Zvláštní pozornost by měla být věnována nejzranitelnějším domácnostem, které jsou zasaženy zelenou a digitální transformací a rostoucími náklady na energii.

Členské státy by měly rozvíjet a integrovat tři prvky aktivního začleňování: přiměřenou podporu příjmu, inkluzivní trhy práce a přístup ke kvalitním podpůrným službám, aby splnily individuální potřeby. Systémy sociální ochrany by měly zajistit přiměřené dávky poskytující minimální příjem každému, kdo nemá dostatečné prostředky, a podporovat sociální začlenění tím, že budou obyvatele podporovat a vybízet k aktivní účasti na trhu práce a ve společnosti, rovněž prostřednictvím cíleného poskytování sociálních služeb.

Nezbytným předpokladem pro zajištění rovných příležitostí je nabídka cenově dostupných, přístupných a kvalitních služeb, jako jsou předškolní vzdělávání a péče, mimoškolní péče, vzdělávání, odborná příprava, bydlení, zdravotní služby a dlouhodobá péče. V souladu s hlavním cílem Unie pro rok 2030 v oblasti snižování chudoby by měla být zvláštní pozornost věnována boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení, včetně chudoby pracujících. Chudoba a sociální vyloučení dětí by měly být zejména řešeny komplexními a integrovanými opatřeními, mimo jiné i plným prováděním evropské záruky pro děti ve vnitrostátním právu.

Členské státy by měly zajistit, aby měl každý, děti nevyjímaje, přístup ke kvalitním základním službám. Osobám, které to potřebují nebo které se nacházejí ve zranitelné situaci, by měly členské státy zajistit přístup k přiměřenému sociálnímu bydlení nebo pomoc v této oblasti. Měly by zajistit čistou a spravedlivou transformaci energetiky a řešit energetickou chudobu jako stále významnější formu chudoby v důsledku rostoucích cen energie, jež částečně souvisí s útočnou válkou Ruska proti Ukrajině, a to případně i prostřednictvím dočasných opatření na podporu příjmů nebo uzpůsobením stávajících podpůrných opatření. Rovněž by měla být zavedena politika inkluzivní renovace bydlení. Ve vztahu k těmto službám by měly být zohledněny zvláštní potřeby osob se zdravotním postižením, mimo jiné pokud jde o přístupnost. Specificky by měla být řešena problematika bezdomovectví. Členské státy by měly zajistit včasný přístup k cenově dostupné preventivní a léčebné zdravotní a dlouhodobé péči dobré kvality a zároveň zabezpečit dlouhodobou udržitelnost.

V souladu s aktivací směrnice Rady 2001/55/ES ⁽¹⁾ by členské státy měly vysídleným osobám z Ukrajiny nabídnout odpovídající úroveň ochrany. V případě nezletilých osob bez doprovodu by členské státy měly provést nezbytná opatření. Dětem by měl být zajištěn přístup ke vzdělávání a péči a k základním službám v souladu s evropskou zárukou pro děti.

V kontextu prodlužující se délky života a demografických změn by členské státy měly zabezpečit přiměřenost a udržitelnost důchodových systémů pro pracovníky i osoby samostatně výdělečně činné a zajistit pro ženy i muže rovné příležitosti získávat a nabývat důchodová práva, mimo jiné prostřednictvím doplňkových programů, které jim zajistí přiměřený příjem ve stáří. Důchodové reformy by měly být podporovány politikami zaměřenými na snížení rozdílů ve výši důchodů žen a mužů a opatřeními, která prodlouží pracovní život, jako je například zvyšování skutečného věku odchodu do důchodu, zejména usnadněním účasti starších osob na trhu práce, a měly by být začleněny do strategií aktivního stárnutí. Členské státy by měly zahájit konstruktivní dialog se sociálními partnery a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami a umožnit postupné zavádění reforem.

⁽¹⁾ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).